

Dosar nr. 3r-38/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. V.Ciurac)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I.Secieru, A.Danilov, I.Cimpoi)

DECIZIE

6 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Mariana Pitic
Victor Burduh
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Neos”, Societatea cu Răspundere Limitată „Turbilon-Teh” și Societatea cu Răspundere Limitată „Clasic SV” împotriva Direcției Generale Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actelor administrative,

împotriva încheierii din 27 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit apelul declarat de Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat,

c o n s t a t ă :

La 2 februarie 2017, Societatea cu Răspundere Limitată „Neos”, Societatea cu Răspundere Limitată „Turbilon-Teh” și Societatea cu Răspundere Limitată „Clasic SV” au depus cerere de chemare în judecată împotriva Direcției Generale Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actelor administrative.

Prin hotărârea din 31 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea s-a admis parțial (vol. I, f.d.134-141).

La 10 aprilie 2017, Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 31 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca neîntemeiată (vol. I, f.d.131-132).

Prin încheierea din 5 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs apelului declarat de Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat și s-a comunicat despre necesitatea prezentării cererii de

apel motivată în instanța de apel până la data de 4 iulie 2017, ora. 11:10 (vol. I, f.d.146-147).

Prin încheierea din 4 iulie 2017 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit apelul declarat de Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat pe motiv că nu a îndeplinit în termenul acordat indicațiile date prin încheierea din 5 iunie 2017 (vol. I, f.d.163-171).

La 21 iulie 2017, Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat a declarat recurs împotriva încheierii din 4 iulie 2017 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii cu restituirea cauzei spre rejudecare (vol. I, f.d.180-183).

Prin decizia din 18 octombrie 2017 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat, s-a casat integral încheierea din 4 iulie 2017 a Curții de Apel Chișinău cu restituirea cauzei spre rejudecare la faza punerii pe rol a cererii de apel (vol. I, f.d.206-209).

Prin încheierea din 14 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit apelul declarat de Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat pe motiv că nu a îndeplinit în termenul acordat indicațiile date prin încheierea din 5 iunie 2017 (vol. II, f.d.4-14).

La 29 decembrie 2017, Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat a declarat recurs împotriva încheierii din 14 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii cu restituirea cauzei spre rejudecare (vol. II, f.d.17-21).

Prin decizia din 25 aprilie 2018 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat, s-a casat integral încheierea din 14 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău pentru examinarea cererii de apel (vol. II, f.d.38-45).

La 16 octombrie 2018, Societatea cu Răspundere Limitată „Neaos”, Societatea cu Răspundere Limitată „Turbilon-Teh” și Societatea cu Răspundere Limitată „Clasic SV”, prin intermediul avocatului Pavel Pitihin au depus cerere prin care au solicitat Curții de Apel Chișinău restituirea apelului declarat de Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat împotriva hotărârii din 31 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (vol. II, f.d.90-96).

Prin încheierea din 27 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Neaos”, Societatea cu Răspundere Limitată „Turbilon-Teh” și Societatea cu Răspundere Limitată „Clasic SV” prin intermediul avocatului Pavel Pitihin, cu privire la restituirea cererii de apel și s-a restituit apelul declarat de Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat pe motiv că nu a îndeplinit în termenul acordat indicațiile date prin încheierea din 5 iunie 2017 (vol. II, f.d.141-155).

La 28 decembrie 2018, Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat a declarat recurs împotriva încheierii din 27 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii cu restituirea cauzei spre rejudecare (vol. II, f.d.159-164).

În motivarea recursului a indicat că, instanța de apel a dispus restituirea cererii de apel fără a lua în considerare recomandările și indicațiile din deciziile din 18 octombrie 2017 și 25 aprilie 2018 a Curții Supreme de Justiție.

A indicat că, la data de 14 noiembrie 2017, la momentul emiterii încheierii de restituire a cererii de apel, la materialele cauzei era deja anexată cererea de apel motivată care a fost depusă la data de 3 noiembrie 2017.

A considerat că, instanța de apel neîntemeiat a restituit cererea de apel, iar în acest mod a îngădit dreptul său de a beneficia de un proces echitabil.

A solicitat Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat admiterea recursului, casarea încheierii cu restituirea cauzei spre rejudecare (vol. II, f.d.159-164).

Examinând recursul declarat de Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la data de 27 noiembrie 2018 și a fost primită de reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat la data de 19 decembrie 2018 (vol. II, f.d.157).

Astfel, recursul declarat la data de 28 decembrie 2018 de Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat, este în termen.

După parvenirea cauzei în instanța de recurs, la 24 ianuarie 2019 în adresa intimaților a fost expediată copia cererii de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 19 februarie 2019, Societatea cu Răspundere Limitată „Neaos”, Societatea cu Răspundere Limitată „Turbilon-Teh” și Societatea cu Răspundere Limitată „Clasic SV”, prin intermediul avocatului Victor Munteanu, au depus referință prin care au solicitat respingerea recursului declarat de Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat cu menținerea încheierii din 27 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău (vol. II, f.d.171-173).

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate în cererea de recurs și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept material și procedural aplicabile speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat urmează fi respins din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

După cum rezultă din actele cauzei, la 10 aprilie 2017, Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat a declarat apel

împotriva hotărârii din 31 martie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani (vol. I, f.d.131-133).

Prin încheierea din 5 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel și s-a comunicat Direcției Generale Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat despre necesitatea prezentării apelului motivat în instanța de apel până la data de 4 iulie 2017, ora 11:10. S-a explicat Direcției Generale Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat că în caz dacă nu v-a prezenta apelul motivat în termenul acordat, cererea de apel nu v-a fi considerată depusă și împreună cu toate actele anexate v-a fi restituită (vol. I, f.d.146-148).

Prin încheierea din 4 iulie 2017, a fost restituit apelul declarat de Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat, pe motiv că nu a depus cererea de apel motivată în termenul acordat prin încheierea din 5 iunie 2017.

Prin decizia din 18 octombrie 2017 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat, s-a casat integral încheierea din 4 iulie 2017 a Curții de Apel Chișinău cu restituirea cauzei spre rejudecare la faza punerii pe rol a cererii de apel (vol. I, f.d.206-209).

Prin încheierea din 14 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit apelul declarat de Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat pe motiv că nu a îndeplinit în termenul acordat indicațiile date prin încheierea din 5 iunie 2017 (vol. II, f.d.4-14).

Prin decizia din 25 aprilie 2018 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat, s-a casat integral încheierea din 14 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău pentru examinarea cererii de apel (vol. II, f.d.38-45).

La examinarea cauzei în apel, Societatea cu Răspundere Limitată „Neaos”, Societatea cu Răspundere Limitată „Turbilon-Teh” și Societatea cu Răspundere Limitată „Clasic SV”, prin intermediul avocatului Pavel Pitihin, au depus cerere prin care au solicitat restituirea apelului declarat Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat împotriva hotărârii din 31 martie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani (vol. II, f.d.90-96).

Prin încheierea din 27 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Neaos”, Societatea cu Răspundere Limitată „Turbilon-Teh” și Societatea cu Răspundere Limitată „Clasic SV” prin intermediul avocatului Pavel Pitihin, cu privire la restituirea cererii de apel și s-a restituit apelul declarat de Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat pe motiv că nu a îndeplinit în termenul acordat indicațiile date prin încheierea din 5 iunie 2017 (vol. II, f.d.141-155).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanța de apel, la emiterea încheierii, a determinat corect circumstanțele cauzei și a aplicat just normele de drept procedural. Concluzia instanței de apel despre necesitatea restituirii cererii de apel pe motiv că, apelantul, Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat nu a

îndeplinit în termenul acordat indicațiile instanței de apel date prin încheierea din 5 iunie 2017, este una corectă și întemeiată.

Or, art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă statuează expres că, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Materialele cauzei atestă că, la data de 16 iunie 2017, Serviciul Fiscal de Stat a recepționat copia încheierii din 5 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care nu s-a dat curs cererii de apel, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție nr. DS2000825743AS, anexat la materialele cauzei (vol. I, f.d.153).

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În conformitate cu art. 111 alin. (1) Cod de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.

Iar, conform art. 112 alin. (4) Cod de procedură civilă, dacă actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori în o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora care încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

Direcției Generale Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat i-a fost acordat termen de până la data de 4 iulie 2017, ora 11:10 pentru depunerea cererii de apel motivată cu motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, în instanța de apel, conform rigorilor prevăzute la art. 365 Cod de procedură civilă.

Prin urmare, nu poate fi reținut argumentul invocat în cererea de recurs despre faptul că reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat nu a fost invitat în ședința de judecată, deși acesta se afla în incinta Curții de Apel Chișinău unde intenționa să depună cererea de apel motivată.

Faptul că reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat a fost antrenat și a participat la examinarea mai multor cauze în ordine de apel, la Curtea de Apel Chișinău, nu constituie temei de omitere și restabilire a termenului de procedură, stabilit printr-un act judecătoresc emis în condițiile art. 368 Cod de procedură civilă.

De asemeni, Serviciul Fiscal de Stat a avut posibilitatea de a depune cererea de apel motivată până la data stabilită, 4 iulie 2017 ora 11:10, prin intermediul reprezentanților săi, oficiului poștal sau chiar poșta electronică.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1).

Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat nu a lichidat în termenul acordat neajunsurile indicate în încheierea din 5 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău și a depus cererea de apel motivată doar la data de 3 noiembrie 2017, cu depășirea termenului stabilit de instanță (vol. I, f.d.221-236).

În consecință, prin încheierea din 27 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit Direcției Generale Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat cererea de apel declarată împotriva hotărârii din 31 martie 2017 Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, cu toate actele anexate.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, legiuitorul a prevăzut expres la art. 110, art. 111 și art. 112 din Codul de procedură civilă calcularea și curgerea termenului de procedură.

Art. 56 alin. (1) din Codul de procedură civilă statuează că, participanții la proces sânt în drept să ia cunoștință de materialele dosarului, să facă extrase și copii de pe ele, să solicite recuzări, să prezinte probe și să participe la cercetarea lor, să pună întrebări altor participanți la proces, martorilor, experților și specialiștilor, să formuleze cereri, să reclame probe, să dea instanței explicații orale și scrise, să expună argumente și considerente asupra problemelor care apar în dezbaterile judiciare, să înainteze obiecții împotriva demersurilor, argumentelor și considerentelor celorlalți participanți, să atace actele judiciare și să-și exercite toate drepturile procedurale acordate de legislația procedurală civilă.

Iar conform alin. (3) al aceluiași articol, participanții la proces sânt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Conform art. 10 alin. (1) – (3) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sânt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce. Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Principiul disponibilității participanților la proces de a se folosi cu bună-credință de drepturile procedurale stabilite, este afectat în pricină în condițiile în care pe parcursul unei perioade îndelungate din data depunerii cererii de apel nemotivate la 10 aprilie 2017, Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat, cunoscând despre obligativitatea prezentării apelului motivat, obligație ce aparține acesteia potrivit Legii procedurale, nu a prezentat în termenul acordat până la data de 4 iulie 2017, ora 11:10, cererea de apel motivată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, nedepunerea de către partea în proces a diligențelor necesare pentru înlăturarea în termen a neajunsurilor nu poate constitui o circumstanță favorabilă recurenței în anularea încheierii contestate.

Buna-credință prezumă că, partea este obligată la intervale rezonabile de timp să manifeste diligență și să se intereseze de soarta dosarului, despre care a cunoscut

că se află pe rolul instanței de apel, despre termenul acordat pentru depunerea cererii de apel motivată și urma să respecte termenele prevăzute de lege.

În această ordine de idei, este cert că, Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat neprezentând apelul motivat în termenul acordat de instanța de apel, a demonstrat o neglijență a drepturilor sale procedurale stipulate în legislația națională, iar instanța de apel corect a dispus restituirea cererii de apel.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007, Pîrnău ș.a. vs Republica Moldova din 31 ianuarie 2012 și SA „Universul” vs Republica Moldova din 10 iulie 2012).

Din considerentele menționate și având în vedere că încheierea contestată este legală și întemeiată, iar argumentele invocate în cererea de recurs sânt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat cu menținerea încheierii din 27 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Direcția Generală Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat.

Se menține încheierea din 27 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Neaos”, Societatea cu Răspundere Limitată „Turbilon-Teh” și Societatea cu Răspundere Limitată „Clasic SV” împotriva Direcției Generale Administrare Fiscală mun. Chișinău a Serviciului Fiscal de Stat cu privire la contestarea actelor administrative.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Judecătorul

Mariana Pitic

Judecătorii

Victor Burduh

Nicolae Craiu